

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince **Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Mehmet ŞİMŞEK** tarafından yazılı olarak yanıtlandırılmasını arz ederim.

Av. Dr. M. Sezgin Tanrikulu
Diyarbakır Milletvekili

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2'nci maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin "sosyal hukuk devleti" olduğu açıkça belirtilmektedir. Anayasa'nın 5'inci maddesi devlete toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlama görevi yüklemekte; 55'inci maddesi ücrette adalet ilkesini düzenlemekte; 73'üncü maddesi ise vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımını maliye politikasının sosyal amacı olarak tanımlamaktadır.

Buna rağmen son yıllarda uygulanan ekonomi politikaları sonucunda; asgari ücretlilerin, emeklilerin, memurların ve sabit gelirli yurttaşların yüksek enflasyon karşısında ciddi gelir kaybına uğradığı; dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payının olağanüstü seviyelere çıktığı; gelir dağılımındaki adaletsizliğin derinleştiği; ayrıca resmi enflasyon verilerine ilişkin kamuoyunda güven sorunu olduğu yönünde yoğun tartışmalar yaşanmaktadır.

Özellikle TÜİK ile bağımsız araştırma kuruluşlarının açıkladığı enflasyon verileri arasındaki ciddi farkların, ücret artışları ve emekli aylıkları bakımından milyonlarca yurttaşın ekonomik haklarını doğrudan etkilediği ileri sürülmektedir. Bunun yanında Merkez Bankası'nın para politikası süreçlerinde siyasi müdahaleye açık hale geldiği yönündeki değerlendirmeler de kamuoyunda yaygın biçimde dile getirilmektedir.

Bu bağlamda;

1. 2022–2026 yılları arasında Türkiye'de Gini katsayısı yıllara göre kaç olarak gerçekleşmiştir?
2. Aynı dönem içerisinde en düşük gelir grubunun toplam milli gelirden aldığı pay yüzde kaçtır?
3. 2022–2026 yılları arasında dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki oranı yıllara göre nedir?
4. Bakanlığınız, Anayasa'nın 73'üncü maddesinde düzenlenen "vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı" ilkesinin mevcut vergi sistemi içerisinde sağlandığını düşünmekte midir?
5. Son dört yılda ücretli çalışanlardan kesilen gelir vergisi toplamı ile şirketlerden tahsil edilen kurumlar vergisi toplamı ayrı ayrı ne kadardır?
6. Asgari ücretin açıkl sınırının altında kaldığı yönündeki değerlendirmeler hakkında Bakanlığınızın herhangi bir çalışması bulunmakta mıdır?
7. Emekli aylıklarının büyük bölümünün yoksulluk sınırının altında kaldığı dikkate alındığında, emeklilere yönelik ilave sosyal destek programı hazırlanmakta mıdır?

8. 2022–2026 yılları arasında memur, işçi ve emekli maaş artışlarında TÜİK verileri dışında alternatif veri setleri değerlendirilmiş midir?
9. TÜİK ile bağımsız araştırma kuruluşlarının açıkladığı enflasyon oranları arasındaki farkın nedenlerine ilişkin Bakanlığınız tarafından yürütülen bir inceleme var mıdır?
10. TÜİK'in veri üretim süreçlerinin bağımsız uluslararası denetime açılması yönünde bir hazırlık yapılmakta mıdır?
11. TÜİK Başkanının görevden alınmasına ilişkin iddialar hakkında Bakanlığınıza ulaşan herhangi bir değerlendirme veya rapor mevcut mudur?
12. Merkez Bankası başkanlarının görev süreleri boyunca siyasi müdahaleden korunmasına yönelik anayasal veya yasal güvence hazırlanması düşünülmekte midir?
13. Son beş yılda görev süresi dolmadan değiştirilen Merkez Bankası başkanlarının görevden alınma gerekçeleri nelerdir?
14. Uygulanan Orta Vadeli Program'ın sabit gelirli yurttaşlar üzerindeki etkilerine ilişkin etki analizi yapılmış mıdır?
15. Son üç yılda enflasyon nedeniyle oluşan alım gücü kaybının telafisine yönelik herhangi bir "gelir dengeleme programı" hazırlanmış mıdır?
16. Bakanlığınız, sosyal devlet ilkesinin yalnızca bütçe imkanlarıyla sınırlı yorumlanmasının Anayasa'nın 2'nci ve 5'inci maddeleriyle çelişebileceği yönündeki değerlendirmelere katılmakta mıdır?
17. "Bütçede kaynak yok" gerekçesiyle ertelenen veya azaltılan sosyal yardım programlarının toplam büyüklüğü ne kadardır?
18. Ekonomik ve Sosyal Konsey'in daha aktif ve denetleyici bir yapıya dönüştürülmesine ilişkin bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
19. Gelir dağılımında belirli bir bozulma eşiğinin aşılması halinde hükümetlerin TBMM'ye zorunlu ekonomik iyileştirme planı sunmasına yönelik anayasal veya yasal düzenleme değerlendirilmekte midir?
20. Bakanlığınız, ekonomik verilerin manipülasyonu iddialarına karşı bağımsız bir anayasal denetim mekanizması kurulmasını gerekli görmekte midir?
21. Son beş yılda enflasyon farkı nedeniyle kamu çalışanlarına veya emeklilere ek ödeme yapılmasını gerektiren herhangi bir iç değerlendirme raporu hazırlanmış mıdır?
22. TÜİK verileri nedeniyle eksik maaş veya aylık aldığı iddiasıyla açılan dava sayısı yıllara göre kaçtır?
23. Bakanlığınız, sosyal devlet ilkesinin etkin uygulanabilmesi için Anayasa'da ekonomik ve sosyal haklara ilişkin yeni güvence mekanizmaları oluşturulmasını desteklemekte midir?
24. Gelir dağılımını ağır biçimde bozan ekonomik uygulamaların anayasal denetime tabi tutulmasına yönelik herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?
25. Sabit gelirli yurttaşların alım gücündeki düşüşün toplumsal etkilerine ilişkin Bakanlığınız tarafından hazırlanmış sosyoekonomik risk analizi mevcut mudur?